

เบาหวานขึ้นจอประสาทตา คืออะไร?

เบาหวานขึ้นจอประสาทตาหรือโรคจอประสาทตาเสื่อมจากเบาหวานหรือโรคเบาหวานขึ้นตา

เกิดได้อย่างไร?

ภาวะน้ำตาลในเลือดสูงจากโรคเบาหวาน ที่เป็นเรื้อรังจะทำให้เส้นเลือดขนาดเล็กฝักการ เสื่อมตัว ผิดปกติ ซึ่งทำให้อวัยวะที่เส้นเลือดเหล่านั้นไปเลี้ยง มีการเสื่อมตัวเป็นโรคขึ้นได้ เช่น ที่จอประสาทตา จะทำให้มีจอประสาทตาเสื่อมจากเบาหวาน ที่ไต จะทำให้มีไตเสื่อมหรือไตวาย ที่ปลายมือ ปลายเท้า จะทำให้เกิดมือเท้าชาหรือแผลที่เท้าหายช้าเป็นแผลเรื้อรังได้

โรคจอประสาทตาเสื่อมจากเบาหวาน มีอาการอย่างไร?

เนื่องจากเป็นโรคเรื้อรังและเกิดความผิดปกติทีละน้อย จึงทำให้ผู้ป่วยจำนวนมากไม่มีอาการใดๆ เลยในระยะแรก จะสามารถทราบได้โดยการตรวจตาอย่างละเอียดจากจักษุแพทย์เท่านั้น

แต่เมื่อโรคเป็นมากขึ้นก็จะมีอาการตามัวลง อาจเกิดแบบค่อยเป็นค่อยไปหรือตามัวลงเฉียบพลันทันทีได้

ตามัวลงเกิดขึ้นได้อย่างไร?

ตามัวเกิดจากเส้นเลือดที่ผิดปกติ แบ่งเป็น 4 กรณี ดังนี้

กรณีแรก จะมีการเสื่อมตัว เกิดการรั่วของสารน้ำหรือไขมัน ซึ่งปกติแล้วอยู่ในหลอดเลือด จะรั่วออกมาในเนื้อเยื่อทำให้เนื้อเยื่อจอประสาทตามีการบวม ถ้าการบวมนั้นเกิดบริเวณตรงกลางของจอประสาทตา หรือที่เรียกว่า จุดรับภาพ ก็จะทำให้รับภาพได้ไม่ชัดเจน

กรณีที่สอง เส้นเลือดเล็กๆที่มีการเสื่อมตัว อาจมีการอุดตัน ทำให้เนื้อเยื่อประสาทตาฝักการ ขาดเลือด มีการอักเสบและการตายของเนื้อเยื่อเกิดขึ้น ทำให้มีเนื้อเยื่อบวมและมีการงอกเส้นเลือดที่ผิดปกติมาชดเชยก็จะทำให้มองเห็นลดลงเช่นกัน

กรณีที่สาม เส้นเลือดที่เสื่อมตัวอาจแตก มีเลือดไหลออกมาอยู่ในเนื้อเยื่อลูกตา การมีเลือดออกถ้าปริมาณน้อยอาจไม่มีอาการหรือเห็นเป็นเงามัว แต่ถ้าปริมาณมากๆอาจทำให้การมองเห็นลดลงมากทันทีได้

กรณีสุดท้าย เมื่อมีการเสื่อมตัวอย่างมากจากเบาหวาน เนื้อเยื่อจอประสาทตาจะเกิดพังผืดแผลเป็น ซึ่งพังผืดเหล่านี้จะดึงรั้งเนื้อจอประสาทตาให้เกิดภาวะจอประสาทตาลอก หรือจอประสาทตาฉีกขาดได้ ซึ่งกรณีนี้ ต้องรักษาด้วยการผ่าตัดเพราะถ้าทิ้งไว้จะทำให้สูญเสียการมองเห็นถาวรได้

การรักษา มีทางใดบ้าง?

1. ถ้าเป็นเบาหวาน ไม่ว่าจะ มีหรือไม่มีจอประสาทตาผิดปกติจากเบาหวาน ก็จำเป็นต้องคุมระดับน้ำตาลในเลือด จากจากนี้ต้องควบคุมระดับไขมันในเส้นเลือดและความดันโลหิตสูงด้วย เพื่อป้องกันและควบคุมไม่ให้โรคเบาหวานขึ้นตาลูกลามขึ้น

2. ถ้าเป็นเบาหวานขึ้นตาระยะแรก ไม่จำเป็นต้องรับการรักษา แต่ต้องมาตรวจตาตามนัด ถ้าพบความผิดปกติมากขึ้น แพทย์จะพิจารณาให้การรักษาต่อไป
3. ถ้ามีอาการบวมหรือมีเส้นเลือดผิดปกติมาก แพทย์จะพิจารณาฉายเลเซอร์ที่จอประสาทตาเพื่อลดอาการบวมหรือทำให้เส้นเลือดที่ผิดปกติ ฝ่อแห้งลงได้
4. ถ้ามีเลือดออก มีพังผืดตึงรั้งหรือมีจอประสาทตาลอก ปัจจุบันสามารถผ่าตัดรักษาได้

ผลการรักษาเป็นอย่างไร?

การรักษาไม่ว่าจะเป็นการฉายเลเซอร์หรือการผ่าตัด ล้วนแต่ทำเมื่อจอประสาทตามีความผิดปกติมานานและมีความเสียหายเกิดขึ้นแล้ว ดังนั้น ผลการรักษาจึงขึ้นกับหลายปัจจัย เช่น ระยะเวลาที่ผู้ป่วยเป็นเบาหวาน, การควบคุมระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วย, สุขภาพทั่วไปของผู้ป่วยและที่สำคัญคือ ความผิดปกติของตาก่อนรักษาเป็นมากน้อยระดับใด

คำแนะนำสำหรับผู้ป่วยเบาหวาน

เนื่องจากระยะแรกของโรคอาจไม่มีอาการ ดังนั้น ผู้ป่วยเบาหวานทุกรายจึงจำเป็นต้องรับการตรวจตาโดยจักษุแพทย์ อย่างน้อยปีละครั้ง นอกจากการคุมระดับน้ำตาลในเลือดแล้ว ยังต้องรักษาสุขภาพทั่วไป, ควบคุมความดันโลหิต, ไขมันในเส้นเลือดและออกกำลังกายสม่ำเสมอ

ข้อมูลโดย

นายแพทย์วรภัทร วงษ์สวัสดิ์

จักษุแพทย์ โรงพยาบาลเมตตาประชารักษ์ (วัดไร่ขิง)